

סקר תיירות נכנסת

דו"ח שנתי

2013

יוני 2014

הקדמה

תודתנו נתונה לכל אלה שהשתתפו בהכנה ובייעוץ בביצוע הסקר, ובמיוחד לגב' אסתר סולטן ממשרד התיירות, שמלווה את ביצוע הסקר בכל שלביו.

תודה מיוחדת לרשות שדות התעופה, מנהלי וקציני הביטחון של שדות התעופה בן גוריון, אילת ועובדה ומנהלי וקציני הביטחון של מעברי הגבול טאבה, הערבה, אלנבי ונהר הירדן, שהעניקו סיוע ושיתפו פעולה בביצוע הסקר.

תודה חמה שלוחה למר קובי אוזן – מנהל המבנה האווירי בנתב"ג ולנציגי משרד התיירות בכל תחנות הגבול, ובמיוחד לגב' דורית קמחי וגב' שרית גמליאל בנתב"ג, ומר אבי קנדלקר מנהל לשכת התיירות באילת, שעושים כל מאמץ על מנת שהסוקרים יוכלו לבצע את עבודתם נאמנה.

תודה נוספת שלוחה למר איציק בן הרוש מ- "מד קרוז בע"מ", למר גד גרייבר מ- "פאטרא סוכנות נסיעות ותיירות בע"מ", למר זרי רוזנפלד מנכ"ל א. רוזנפלד ספנות בע"מ, ולגב' אילנית עייש מ"עמיאל טורס" שסייעו לנו לסקור את התיירים שהגיעו בשייט.

ולבסוף, תודה לגיא דורפמן האחראי על הסוקרים מטעם "מרטנס הופמן – יועצים לניהול בע"מ" שביצעו את הראיונות בשדות התעופה ובמעברי הגבול.

ניהול המחקר:

"מרטנס הופמן יועצים לניהול בע"מ"

ניהול וביצוע המחקר – ד"ר יעקב אזרחי

תכנון הדגימה – פרופ' פול דייזיד פייגין, ד"ר טל יוסף, ד"ר יוליה גברילוב

ייעוץ ועיבוד נתונים – ד"ר אילן רוזינר

עוזרות מחקר – גב' אליס קטנקוב, גב' יהודית חסידה

ניהול לוגיסטי ועוזר מחקר – מר גיא דורפמן

תקציר

דו"ח זה מציג את ממצאי סקר התיירות לשנת 2013. הסקר מהווה המשך לסקרים שבוצעו בעבר מאז 1993.

מטרות המחקר הן:

- לאסוף נתונים על מאפייני התייר והביקור בארץ
- לבחון את מידת שביעות הרצון משירותים שונים בארץ
- לאמוד את הוצאות התיירים שביקרו בישראל
- לבחון שינויים בהשוואה לסקרים קודמים

א. תיירים¹

במהלך שנת 2013 בקרו בישראל 2,862,740 תיירים.

1. מאפייני התיירים

1.1 גודל הקבוצה המשפחתית

גודל הקבוצה המשפחתית הממוצע הוא 1.8. 44% מהתיירים הגיעו לבד, 42% הגיעו בזוגות, ו-14% הגיעו ביחידה משפחתית של 3 נפשות או יותר.

1.2 דת התייר

- בקרב כלל התיירים
26% מהתיירים היו יהודים, 55% נוצרים, 2% מוסלמים, 0.3% בהאים, 0.3% הינדים, 2% שייכים לדת אחרת, ו-15% ללא שייכות דתית.
- בקרב היהודים
54% מהתיירים היהודים היו מסורתיים, 12% דתיים, 11% רפורמים, 2% חרדים, ו-18% ללא שייכות דתית.
- בקרב הנוצרים
46% מהתיירים הנוצרים היו קתוליים, 24% פרוטסטנטיים, 23% אורתודוכסים ו-6% אחר.
- בקרב הפרוטסטנטים
67% מהתיירים הנוצרים הפרוטסטנטים היו אוונגלים (קבוצה זו מהווה 16% מכלל התיירים הנוצרים ו-9% מכלל התיירים). 33% מהתיירים הנוצרים הפרוטסטנטים היו מהזרם המרכזי ומהכנסייה האפרו-אמריקאית.

¹ תיירים שהגיעו בדרך היבשה או האוויר ושהו בארץ לפחות לילה אחד.

- **בקרב האורתודוכסים**
83% מהתיירים האורתודוכסים היו אורתודוכסים רוסיים ו-17% אורתודוכסים יוונים ואחרים.

1.3 **גיל התייר**

- 12% מהתיירים בני 24 ומטה, 35% בני 25 – 44, 25% בני 45 – 54 ו-28% בני 55 ומעלה.

1.4 **רמת הכנסה**

- 39% דיווחו על רמת הכנסה מעל הממוצע בארץ מוצאם, 58% דיווחו על רמת הכנסה ממוצעת ו-3% דיווחו על הכנסה מתחת לממוצע בארצם.

2. **מאפייני הביקור**

2.1 **ארגון הנסיעה:**

- 28% מהתיירים הגיעו בטיול מאורגן, 58% באופן עצמאי ו-13% קנו חבילת תיור.

2.2 **ביקור ראשון/חוזר**

- עבור 55% מהתיירים הביקור הנוכחי בישראל היה ראשון ואילו 45% ביקרו בישראל יותר מפעם אחת. מבין המבקרים בישראל יותר מפעם אחת כ-58% עשו זאת בשנה הנוכחית או כשנה עד שנתיים לפני הביקור הנוכחי.

2.3 **שילוב הביקור עם ארצות נוספות:**

- 6% מהתיירים ביקרו במדינות נוספות במהלך הטיול הנוכחי באזור.
- 80% מבין המבקרים במדינות נוספות ביקרו בירדן, 8% במצרים, 6% ביוון, 9% בקפריסין 1% בטורקיה, ו-2% ענו ארץ אחרת (מותר היה לענות על יותר מתשובה אחת, לכן האחוזים מסתכמים ליותר מ-100%).

2.4 **מטרת הביקור**

- 22% הגיעו לישראל למטרת צלינות, 26% לתיור וטיול, 25% לביקור קרובים וידידים, 10% לבילוי והנאה, 9% לעסקים ושליחויות ו-9% ציינו מטרה אחרת.

2.5 סוג האכסון בישראל

- 62% מהתיירים התאכסנו בבית מלון או כפר נופש. 25% התגוררו בבתי קרובים וחברים, 4% לנו באכסניית נוער, 5% לנו בדירה שכורה, 2% לנו באכסניה נוצרית ו-3% לנו באכסון אחר.

2.6 רמת האכסון

- מבין המתארחים במלון, 19% מהתיירים לנו ברמת אכסון גבוהה, 76% ברמה בינונית ו-2% ברמה נמוכה (2% דיווחו "אחר").

2.7 שהות

- ממוצע השהות לכלל התיירים היה 10.7 לילות.
- לתיירים השוהים בארץ עד 30 יום ממוצע השהות עומד על 8.5 לילות.

2.8 ביקור בישוים נבחרים

אחוז מבקרים	אחוז הלנים**	שהות ממוצעת *	
79%	52%	2.9	ירושלים
66%	45%	3.1	ת"א-יפו
54%	12%	0.5	איזור ים המלח
40%	23%	1.4	טבריה והכנרת
37%	8%	0.6	איזור הגליל
36%	6%	0.5	בית לחם
33%	7%	0.5	נצרת
28%	9%	1.9	חיפה
22%	1%	0.1	יריחו
15%	2%	0.3	רמת הגולן
12%	10%	3.5	אילת והים האדום
11%	7%	5.0	נתניה
8%	3%	1.2	נגב
6%	2%	3.2	הרצליה

* מספר לילות (הממוצע כולל גם תיירים שלא לנו)

** מסך כל התיירים

2.9 ביקור באתרים

אתרים בירושלים		אתרים נוספים	
71%	הכותל המערבי	51%	יפו העתיקה
68%	הרובע היהודי	33%	כנסיית הבשורה
58%	כנסיית הקבר	30%	כפר נחום
54%	ויה דלורוזה	29%	קיסריה
52%	הר הזיתים	28%	מצדה
36%	מגדל דוד	24%	אתר הטבילה - ירדנית
22%	יד ושם	21%	מערת קומראן
17%	מוזיאון ישראל	18%	עכו
		16%	הגנים הבהאיים
		7%	בית שאן
		5%	קאסר אל יהוד

2.10 מאפייני ההחלטה

• מקורות מידע

36% מהתיירים קבלו מידע אודות ישראל דרך האינטרנט, 24% מסוכן וחברת נסיעות, 11% מארגונים קהילתיים, 15% דרך קרובים/ חברים מישראל, 5% דרך חברים בארץ המגורים, ו- 5% מספרי טיול. מקורות מידע אחרים הוזכרו בשעורים נמוכים יותר.

• הגורם המשפיע ביותר

50% החליטו על ביקור בישראל בעקבות ההמלצה של המשפחה או חברים, 22% קבלו את ההחלטה בעצמם, 18% בעקבות המלצת ארגון מקצועי, 8% לאור המלצת סוכן נסיעות, 2% הושפעו מפרסום.

2.11 מועד ביצוע הזמנת הטיול לישראל

התיירים ביצעו את ההזמנות (כרטיס טיסה, מלון, רכב וכד') בממוצע 2.34 חודשים לפני מועד הנסיעה. 41% ביצעו את ההזמנה עבור הטיול חודש או פחות לפני הנסיעה, 39% הזמינו חודשיים-שלושה מראש, 15% הזמינו עד חצי שנה לפני הטיול וכ- 5% ביצעו הזמנה יותר מחצי שנה לפני הטיול.

2.12 נכונות לבקר בישראל בעתיד

התקבלה רמה גבוהה של נכונות לבקר שוב בישראל בעתיד הקרוב (ממוצע 4.3 מתוך 5). 80% בטוחים או חושבים שיבקרו בישראל, 15% השיבו כי אולי יבקרו וכ- 5% חושבים או בטוחים שלא יבקרו בישראל.

3. הוצאות תיירים בדולרים

- להלן נתוני ההוצאה הכספית בארץ בחתך צורת ארגון הנסיעה.

תיירים ששהו עד 30 יום*		כלל התיירים*		
הוצאה ממוצעת לתייר ליום	הוצאה ממוצעת לתייר	הוצאה ממוצעת לתייר ליום	הוצאה ממוצעת לתייר	
220	1,664	218	1,670	טיול מאורגן
209	1,728	197	1,787	חבילת תיור
148	1,342	136	1,436	עצמאי FIT
176	1,494	164	1,554	סה"כ

*הנתונים בדולרים

- מרכיבי ההוצאה העיקריים

כלל התיירים		
אחוז מסך ההוצאה על המרכיבים	הוצאה בדולרים	
40.7	634	אכסון
16.6	258	תחבורה, סיורים ואתרים
15.8	245	קניות ומתנות
15.3	237	שונות*
11.6	180	מזון ושתייה

*בילויים, הוצאות רפואיות, כנסים ותקשורת

4. שביעות רצון מהביקור בארץ

התיירים התבקשו לדרג את שביעות רצונם מן הביקור בארץ על היבטיו בסולם בן 5 דרגות, כאשר ערך נמוך מבטא שביעות רצון נמוכה וערך גבוה מציין שביעות רצון גבוהה. 91% מהתיירים סיווגו את הביקור באופן כללי כטוב עד מצוין. ממוצע שביעות הרצון הינו

4.3.

להלן דירוגים בולטים לחיוב ולשלילה:

שביעות רצון גבוהה		שביעות רצון נמוכה	
4.4	מדריכי טיולים	3.4	ניקיון שטחים ציבוריים
4.4	מקומות ארכיאולוגיים	3.4	ניקיון שירותים ציבוריים
4.3	טיולים מודרכים	3.4	נגישות לנכים באתרי תיירות
4.2	בטחון אישי	3.3	מוניות
4.1	טבע והסביבה	3.3	טיב המידע בשפה שלך
4.1	מתקנים בשדה התעופה/ מסוף	3.1	תמורה נאותה לכסף
4.0	שירותי בריאות		

ג. מבקרים חד יומיים

במהלך שנת 2013 בקרו בארץ כ- 305,600 תיירים חד יומיים לעומת 383,400 תיירים בשנת 2012.

1. מאפייני המבקרים

1.1. ארץ מוצא

המבקרים מגיעים בעיקר מאירופה (כ- 90%). ארצות בולטות: רוסיה, פולין ואוקראינה.

1.2. גודל היחידה המשפחתית

26% נוסעים עם 3 נפשות ומעלה, 57% בזוגות ו- 17% נסיעה לבד.

1.3. גיל

11% עד גיל 24; 52% בגילאי 25-44; 24% בגילאי 45-54; ו- 13% בגיל 55 ומעלה.

1.4. דת

92% מן המבקרים היו נוצרים, 5% - ללא שיוך דתי, 1% - יהודים, 2% - מוסלמים, 0.2% - דת אחרת.

מתוך הנוצרים: קתולים - 18%, אורתודוכסים - 78%, פרוטסטנטים - 1%, נוצרים אחרים - 2%.

1.5. הכנסה

17% בעלי הכנסה הגבוהה מהממוצע בארצם, 80% בעלי הכנסה ממוצעת בארצם, ו- 3% בעלי הכנסה נמוכה מהממוצע.

2. מאפייני הביקור

2.1. מטרת הביקור העיקרית

בין הבאים לביקור החד יומי 68% ציינו תיור וטיול כמטרת הביקור, 20% צליינות, 7% בילוי והנאה, ו- 5% מטרה אחרת.

2.2. ביקור ראשון לעומת ביקור חוזר

למרבית המבקרים זהו ביקורם הראשון (92%). ל- 8% מהתיירים זהו ביקור חוזר.

2.3. דרכי קבלת החלטה על הביקור

- מקור המידע העיקרי: סוכנות נסיעות (56%) ודרך האינטרנט (30%).

2.4. ארגון הנסיעה

- 84% מהמבקרים עשו זאת בטיול מאורגן או כחלק מקבוצה, 5% הגיעו במסגרת חבילת תיור, ו- 11% ביקרו בצורה עצמאית (FIT).
- מרבית המבקרים (93%) ביצעו את הזמנתם לטיול החד יומי במהלך החודש שלפני הטיול.

2.5. מקומות ואתרים עיקריים אליהם הגיעו המבקרים

- מקומות: ירושלים- 90%, אזור ים המלח- 86%, בית לחם- 83%, אילת-ים סוף- 7%.
- אתרים: הכותל המערבי- 86%, כנסיית הקבר- 84%, הר הזיתים- 52%, ויה דולורוזה- 22%, הרובע היהודי- 50%

2.6. הנכונות להגיע לישראל בעתיד הקרוב

רמת הנכונות להגיע לישראל די גבוהה. ממוצע של 3.6 מתוך 5 קטגוריות.

3. הוצאות המבקרים בארץ

עלות ממוצעת של החבילה או הטיול של התייר שהגיע בחבילת תיור או בטיול מאורגן הינה בממוצע \$108. בנוסף, תיירים אלו הוציאו הוצאות נוספות בארץ בסך של \$83. סה"כ ההוצאות על הטיול בארץ לתיירים שבאו בצורה מאורגנת הינו \$191 לתייר בממוצע. תיירים שהגיעו באופן עצמאי לארץ הוציאו \$200 בממוצע. הוצאה ממוצעת כוללת לתייר יומי לביקור בישראל נאמדת ב- \$192.

4. שביעות רצון מהביקור בארץ

רמת שביעות הרצון של מבקרים חד יומיים הייתה גבוהה, ממוצע של 4.1 (בסולם 1-5, כאשר 5 מבטא ציון מצוין). 84% ענו ששביעות הרצון הכללית שלהם הייתה טובה מאד עד מצוינת.

ג. תיירים שהגיעו לישראל בשיוט

במהלך שנת 2013 הגיעו בשיוט לביקור בארץ 256,800 תיירים.

1. מאפייני התיירים

1.1. ארץ מוצא

מרבית התיירים במדגם הגיעו מארצות אירופה (הבולטות ביניהן גרמניה, איטליה ובריטניה)

1.2. גודל היחידה המשפחתית

שני אנשים היא היחידה המשפחתית היותר שכיחה (כ- 63%), שלושה ומעלה (26%) ואדם בודד (11%)

1.3. מגדר

49% גברים ו- 51% נשים

1.4. גיל

קבוצות הגיל המבוגרות מאפיינות את המגיעים דרך שייט. (63% הינן בגילאי 45 ומעלה).

1.5. דת

81% מהמבקרים הינם נוצרים, 12% בהאים, 1% ללא שיוך דתי וכ- 6% הינם יהודים. מרבית הנוצרים הינם קתולים (58%).

1.6. הכנסה

32% הגדירו את עצמם כבעלי הכנסה מעל לממוצע בארצם, 64% כמו הממוצע, ו- 4% מתחת לממוצע.

2. מאפייני הביקור

2.1. לינה בארץ

כ- 1.4% מנוסעי השיוט לנו בארץ.

2.2. מטרת הביקור העיקרית

69% הגדירו את מטרת הביקור כתיור וטיול, 23% בילוי, הנאה וחופשה ו- 8% צליינות.

2.3. ביקור ראשון/חוזר

84% היו בפעם הראשונה בארץ בביקור הנוכחי.

2.4. ביקור באזורים בארץ

- ירושלים - 51%, בית לחם - 31%, חיפה - 19%, נצרת - 22%, טבריה - 20%, ים המלח - 33% ואילת - 31%.
- מרבית האתרים בהם ביקרו התיירים היו מקומות קדושים לנצרות וליהדות בירושלים.

2.5. סיכוי לביקור חוזר

- התיירים נשאלו לגבי הסיכוי לביקור חוזר בארץ בעתיד הקרוב. הסיכוי קצת מעל לבינוני (ממוצע 3.3 בסולם בן 5 דרגות).

3. הוצאות התיירים בארץ

- ההוצאה הממוצעת בארץ של נוסעי השיוט עומדת על \$186. (לסיור בארץ \$152, לקניות \$27, למזון ומשקאות \$5 ולחנויות פטורות ממכס \$3).

4. שביעות רצון מהביקור

- שביעות הרצון הכללית מהביקור די גבוהה, כ- 57% מגדירים את הביקור כמצוין עד טוב מאד. הממוצע עומד על 3.6 (בסולם 1-5, כאשר 5 מבטא ציון מצוין).

נתונים השוואתיים בקרב תיירים לפי תחנות יציאה שנת 2013

סה"כ	ערבה וטאבה	אלנבי ונהר הירדן	אילת ועובדה	נתב"ג	
1.8	1.9	2.1	2.3	1.8	גודל הקבוצה המשפחתית
45%	8%	12%	36%	49%	ביקור חוזר
28%	52%	67%	9%	25%	טיול מאורגן
13%	18%	9%	67%	12%	חבילת תיור
58%	30%	24%	24%	63%	נוסע עצמאי FIT
2.34	1.3	2.54	1.3	2.4	מועד הזמנת הטיול (בחודשים)
10.7	4.8	5.7	8.4	11.3	משך שהות בארץ (לילות)
4.3	4.4	3.6	4.5	4.3	נכונות לביקור נוסף*
1,554	874	1,259	1,483	1,606	הוצאה ממוצעת לתייר בדולרים
164	190	235	177	160	הוצאה ממוצעת לתייר ליום בדולרים
4.3	4.4	4.3	4.5	4.3	שביעות רצון כללית מהביקור*

*הסולם בן 5 קטגוריות

נתונים השוואתיים בין שנת 2012 לשנת- 2013

1. כללי

בשנת 2013 ביקרו בישראל 2,862,740 איש, בהשוואה ל- 2,862,850 בתקופה המקבילה של 2012.

2. מאפייני המבקרים

- גודל הקבוצה המשפחתית
בסקר הנוכחי גודל הקבוצה נמוך במקצת (1.8) לעומת הסקר הקודם (1.9).
- דת התיירים
הנתונים דומים בשני הסקרים.
- הכנסה
בסקר הנוכחי שיעור גבוה יותר של בעלי הכנסה מעל לממוצע (39% לעומת 33%).

3. מאפייני הביקור

- ארגון הנסיעה
שיעור הבאים באופן עצמאי גבוה יותר בסקר הנוכחי לעומת שנת 2012 (58% לעומת 46%) ושיעור המגיעים בחבילת תיור נמוך יחסית (13% לעומת 22%).
- משך השהות
משך השהות של כלל התיירים בסקר הנוכחי גבוה במקצת בהשוואה לסקר הקודם (10.7 לילות בסקר זה לעומת 9.7 לילות בקודם).
- ביקור ראשון לעומת ביקור חוזר
בסקר הנוכחי שיעור קצת יותר גבוה בקרו בעבר בישראל (45% לעומת 40% בסקר הקודם).
- מטרות הביקור
שיעור המגיעים לביקור קרובים וידידים קצת יותר גבוה בסקר הנוכחי (25% לעומת 21%). שיעור המגיעים למטרת צלינות קצת יותר נמוך (22% לעומת 26% בסקר הקודם).
- ביקור באתרים
בהשוואה לסקר הקודם, באתרים בירושלים, בסקר הנוכחי שיעור קצת יותר נמוך מהתיירים ביקר בויה דולורוזה, ובהר הזיתים. יתר הנתונים די דומים. באתרים ברחבי הארץ, בסקר הנוכחי מדווח על שיעור ביקורים יותר נמוך בעיקר בקיסריה, כנסיית הבשורה, עכו ואתר הטבילה - ירדנית.

4. הוצאות התיירים

הוצאה ממוצעת לתייר ליום*		הוצאה ממוצעת לתייר*		
שנת 2013	שנת 2012	שנת 2013	שנת 2012	
218	206	1,670	1,549	טיול מאורגן
197	171	1,787	1,500	חבילת תיור
136	146	1,436	1,426	עצמאי FIT
164	169	1,554	1,484	סה"כ

* הנתונים בדולרים

סך הוצאות התייר בארץ דומות בשני הסקרים. עם זאת, חלה עלייה בהוצאות התיירים המגיעים בטיול מאורגן ובחבילת תיור יחסית לסקר הקודם. לבאים באופן עצמאי יש הוצאות יותר נמוכות יחסית לבאים בטיול מאורגן או בחבילת תיור.

5. שביעות רצון התיירים

שביעות הרצון הכללית מהביקור בארץ קצת יותר גבוהה בסקר הנוכחי לעומת הקודם (ממוצע של 4.3 לעומת 4.2 ב-2012). שביעות רצון עלתה גם במרבית מרכיבי שביעות הרצון השונים שנבדקו.

נתונים השוואתיים של 2012-2013

		2012	2013
Unit Size גודל הקבוצה		1.9	1.8
Income Level רמת ההכנסה	Higher than average מעל הממוצע	33%	39%
	Same or Lower כמו / מתחת לממוצע	67%	61%
Travel Organization ארגון הנסיעה	Organized Tour טיול מאורגן	32%	28%
	Package Deal חבילת תיור	22%	13%
	FIT נוסע באופן עצמאי	46%	58%
Religion דת	Jewish יהודי	24%	26%
	Catholic קתולי	28%	25%
	Orthodox אורתודוקס	10%	12%
	Other Christian נוצרי אחר	7%	4%
	Protestant-Evangelical churches אוונגליסט	6%	8%
	Protestant-Other פרוטסטנטי אחר	5%	4%
	Moslem מוסלמי	2%	2%
	Bahai בהאי	1%	0.3%
	Hindo הינדים		0.3%
	Other אחר	3%	2%
	No affiliation ללא השתייכות	14%	15%
Purpose of Visit מטרת הביקור	Leisure, Recreation בילוי והנאה	9%	10%
	Touring, sightseeing תיור וטיול	25%	26%
	Religious tour, Pilgrimage צליינות	26%	22%
	Visit friends relatives ביקור קרובים וידידים	21%	25%
	Convention Congress כנסים ותערוכות	3%	1%
	Business Government עסקים שליחות	10%	9%
	Health treatment טיפול רפואי	1%	2%
	Research Study מחקר לימודים	2%	2%
	Taglit תגלית	2%	1%
	Other אחר	2%	2%
Type of Accommodation סוג אכסון	Hotel, Holiday village בית מלון, כפר נופש	74%	62%
	Youth hostel אכסניית נוער	4%	4%
	Christian hospice אכסניה נוצרית	2%	2%
	Rented apartment דירה שכורה	3%	5%
	Friends relatives חברים קרובים	16%	25%
	Other אחר	2%	3%
Visit in Israel ביקור בישראל	First visit ביקור ראשון	60%	55%
	Return visit ביקור חוזר	40%	45%
Duration of Stay משך השהות	Number of nights מספר לילות	9.7	10.7
Expenditure הוצאות	Expenses without a flight הוצאות ללא טיסה	1,484\$	1,554\$
	Expenditure per day הוצאות ליום	169\$	164\$

1. מתודולוגיה

1.1 רקע

סקר התיירים בישראל בשנת 2013, נערך ביוזמת משרד התיירות ובמימונו. הסקר מהווה המשך לסקרי התיירות בישראל שנערכו מאז שנת 1993.

1.2 מטרת הסקר

מטרות הסקר העיקריות:

- לאפיין תיירים לפי נתונים דמוגרפיים.
- לאסוף נתונים על מאפייני הביקור כגון: מטרת הביקור, משך הביקור וצורת אכסון בארץ.
- לקבל מהתיירים חוות דעת על שירותי התיירות בארץ.
- לספק נתונים עדכניים על הוצאות התיירים שביקרו בישראל.
- לבחון שינויים בהשוואה לסקרים הקודמים.

1.3 אוכלוסיית הסקר

אוכלוסיית הסקר הינה של תיירים שביקרו בישראל במהלך שנת 2013, ורואיינו בעת עזיבתם את הארץ, בדרך האוויר והיבשה. האוכלוסייה כוללת 2,862,850 תיירים ששהו מעל יום בארץ (כולל כ- 1,660 תיירים שהגיעו דרך שדה התעופה בחיפה ושדה דב) ו- 305,600 תיירים חד-יומיים. בנוסף הגיעו 256,800 תיירים באניות שיט.

הסקר נערך בשדות התעופה נתב"ג, עובדה ואילת ובמעברי הגבול נהר הירדן, גשר אלנבי, מסוף טאבה ומסוף הערבה. בנוסף נערך הסקר באוטובוסים שהחזירו את התיירים לאוניית השיט לאחר הטיול בארץ.

בסקר לא נכללו עולים חדשים, דיפלומטים היושבים בארץ באופן קבע, עובדים זרים ותיירים השוהים בארץ לתקופה שעולה על שנה אחת. אזרחי ישראל השוהים בחו"ל באופן קבוע נכללו בסקר, היות והם נמצאים במעמד מבקר בעת כניסתם לארץ.

להלן יוצגו כל התיירים אשר יצאו מכל תחנות הגבול ב- 2013 בחתך של תיירים שהגיעו ליום אחד ללא לינה ("חד-יומי") ותיירים ששהו בארץ מעל ליום אחד ("תיירים"). בנוסף, יוצגו בנפרד נתוני התיירים שהגיעו לישראל בשייט.

חד יומי		תיירים		תחנות יציאה
אחוז תיירים יוצאים	סה"כ תיירים יוצאים*	אחוז תיירים יוצאים	סה"כ תיירים יוצאים*	
41	125,643	87.5	2,503,470	נתבי"ג
0.5	1,523	2.0	57,122	אילת ועובדה
56	171,288	3.7	105,201	מסוף טאבה וערבה
2	6,758	6.8	195,400	גשר אלנבי ונהר הירדן
100	305,212	100	2,861,193	סה"כ

*עוד כ- 1,660 תיירים וכ- 400 תיירים חד יומיים הגיעו משדה התעופה חיפה ושדה דב

להלן נתונים בחתך חודשי השנה :

חד יומי		תיירים		
אוכלוסייה		אוכלוסייה		
מספר תיירים	אחוז באוכלוסייה	מספר תיירים	אחוז באוכלוסייה	
25,902	8%	200,354	7%	ינואר
20,820	7%	166,872	6%	פברואר
26,275	9%	231,301	8%	מרץ
30,514	10%	263,900	9%	אפריל
36,995	12%	301,269	11%	מאי
36,098	12%	236,884	8%	יוני
29,241	10%	220,332	8%	יולי
26,688	9%	266,948	9%	אוגוסט
20,366	7%	193,117	7%	ספטמבר
17,861	6%	301,399	11%	אוקטובר
16,532	5%	284,738	10%	נובמבר
17,920	6%	194,079	7%	דצמבר
305,212	100%	2,861,193	100%	סה"כ

1.4 שיטת הדגימה

הדגימה תוכננה על סמך קובץ של משטרת הגבולות לשנת 2012. הקובץ כלל את נתוני התיירים לפי מאפיינים שיפורטו.

הקצאת המדגם נעשתה לפי שיקולים סטטיסטיים שסוטים מעט משיקולים של ייצוג פרופורציונאלי טהור. ביישום הנוכחי ה"שכבה" נקבעת ע"י חודש, תחנת יציאה, סוג ביקור (יום אחד או יותר), ויבשת. עיקרון סטטיסטי אומר שצריך לסקור יותר בשכבות עם אי-וודאות גדולה יותר, ולא דווקא בפרופורציה לגודל השכבה. במיוחד, בשכבות עם הרבה

פריטים, אין צורך במדגם מאוד גדול בהתאם – אלא אפשר לקבוע מספר מקסימאלי של פריטים מאותה שכבה.
נעשו הצעדים הבאים :

1. הורדת נמלים : חיפה ושדה דוב – בגלל מספר נמוך של מבקרים.
2. הורדת מדינות : ישראל, או"ם, מדינה לא ברורה, מדינות ללא שיוך ליבשת.
3. שלב הראשון של ההקצאה של המדגם :
  - א. תא מוגדר ע"י חודש, תחנה, יבשת, וסוג הביקור (יום אחד או יותר).
  - ב. יש כ-706 תאים כאלה עם יותר מ-10 תיירים (תאים עם פחות נופו).
  - ג. ההקצאה למדגם בכל תא, פרופורציונאלי למספר התיירים אבל עם האילוצים הבאים :
    - i. מקסימום של 500 במדגם באותו תא (חודש, תחנה, יבשת, סוג ביקור).
    - ii. מינימום של 2 במדגם מכל תא.
4. בשלב השני יש חלוקת ההקצאה ליבשה בין המדינות באותה יבשת :
  - א. נעשה לפי פרופורציית התיירים באותה מדינה (באותו חודש, באותה תחנה, מאותו סוג ביקור).
  - ב. יש עיגול של המספרים.
5. תוצאה – לכל חודש, לכל תחנה יש טבלה של מספר התיירים במדגם מכל מדינה ומכל סוג ביקור.
6. להלן מוצגים מספר השאלונים ומספר התיירים שהם מייצגים בכל תחנה, מול האוכלוסייה שיצאה מאותן תחנות.

חד יומי					תיירים					תחנת יציאה
אוכלוסיה		מדגם			אוכלוסיה		מדגם			
אחוז באוכלוסייה	סה"כ תיירים יוצאים	אחוז במדגם	מספר תיירים*	מס' שאלונים	אחוז באוכלוסייה	סה"כ תיירים יוצאים	אחוז במדגם	מספר תיירים*	מס' שאלונים	
41%	125,643	27%	1,700	995	87.5%	2,503,470	76.7%	20,557	14,001	נתב"ג
0.5%	1,523	-	-	-	2%	57,122	3.6%	957	482	אילת ועובדה
56%	171,288	71%	4,538	2,195	3.7%	105,201	7.7%	2,057	1,254	מסוף טאבה וערבה
2%	6,758	2%	134	65	6.8%	195,400	12%	3,216	2,016	גשר אלנבי ונהר הירדן
100%	305,212	100%	6,372	3,255	100%	2,861,193	100%	26,787	17,753	סה"כ

*מספר התיירים שהשאלונים מייצגים. לעיתים שאלון מייצג יותר מאדם אחד.

7. להלן מספר התיירים במדגם ובאוכלוסייה לפי חודשים :

חזר יומי				תיירים				
אוכלוסייה		מדגם		אוכלוסייה		מדגם		
אחוז באוכלוסייה	מספר תיירים	אחוז במדגם	מספר תיירים	אחוז באוכלוסייה	תיירים	אחוז במדגם	מספר תיירים	
8%	25,902	8%	532	7%	200,354	8%	2,242	ינואר
7%	20,820	6%	395	6%	166,872	7%	1,813	פברואר
9%	26,275	10%	613	8%	231,301	8%	2,198	מרץ
10%	30,514	7%	441	9%	263,900	11%	2,854	אפריל
12%	36,995	7%	477	11%	301,269	8%	2,012	מאי
12%	36,098	7%	463	8%	236,884	9%	2,485	יוני
10%	29,241	9%	557	8%	220,332	10%	2,708	יולי
9%	26,688	6%	387	9%	266,948	9%	2,338	אוגוסט
7%	20,366	9%	556	7%	193,117	8%	2,080	ספטמבר
6%	17,861	8%	534	11%	301,399	9%	2,497	אוקטובר
5%	16,532	11%	714	10%	284,738	6%	1,548	נובמבר
6%	17,920	11%	703	7%	194,079	8%	2,012	דצמבר
100%	305,212	100%	6,372	100%	2,861,193	100%	26,787	סה"כ

8. מהלוחות עולה כי קיימים פערים מסוימים בין אחוז התיירים בתחנות השונות ובחודשים השונים במדגם, לבין האחוז באוכלוסייה. משקול המדגם (ראו בהמשך) יפתור פערים אלו.

9. מתוך אוניות שיוט שהגיעו בשנת 2013 בחרנו באופן אקראי 12 אוניות שיוט. להלן נתוני המדגם והאוכלוסייה בחתך חודשי השנה:

אוכלוסייה		מדגם			
אחוז באוכלוסייה	תיירים	אחוז במדגם	תיירים	שאלונים	
8%	21,485	21%	667	317	ינואר
10%	26,670	11%	322	171	פברואר
9%	22,489	4%	110	74	מרץ
8%	20,354	--	--	--	אפריל
6%	14,127	10%	305	149	מאי
6%	16,411	--	--	--	יוני
7%	17,511	--	--	--	יולי
6%	16,138	13%	406	177	אוגוסט
9%	22,547	15%	474	201	ספטמבר
14%	35,691	8%	259	110	אוקטובר
12%	31,680	11%	348	180	נובמבר
5%	11,703	7%	228	115	דצמבר
100%	256,806	100%	3,119	1,494	סה"כ

10. בקרת הדגימה התבצעה באופן שוטף במהלך ביצוע הסקר. הבקרה הממוחשבת התבצעה ברמה יומית ושבועית – במהלך העבודה בוצעו פעולות מתקנות, שהתבטאו בהוספת מועדי דגימה, מתן דגש על קבוצות אוכלוסייה שחסרות וכד', בהתאם לתוכנית הדגימה המוגדרת.

11. להלן מוצגים נתונים לגבי טווח גודל טעות הדגימה בגודלי מדגם שונים, כאשר מתייחסים לחישוב אחוזים.

מספר המשיבים	טווח טעות הדגימה*
עד 20	±22%
21-30	±18%-21%
31-40	±15%-18%
41-50	±14%-15%
51-100	±10%-14%
101-200	±7%-10%
201-300	±6%-7%
301-400	±5%-6%
401-500	±4%-5%
501-800	±3%-4%
801-1500	±3%
1501-4000	±2%-3%
4001-6000	±1%-2%
6000 ומעלה	פחות מ- 1%

*ברמת בטחון של 95%.

1.5 השאלונים

1. השאלונים נכתבו ונערכו ב- 7 שפות: אנגלית, צרפתית, גרמנית, איטלקית, ספרדית, רוסית ופולנית. השאלון לתיירים פוצל ל-2 גרסאות (חצי מהשאלות שעסקו בשביעות רצון התיירים ובאתרים בהם ביקרו, נשאלו בגרסה ראשונה והחצי השני בגרסה השנייה). שאלון קצר יותר הועבר לתיירים החד יומיים. עבור המגיעים לשיט בנינו גרסה מקוצרת יותר. השאלונים באנגלית מופיעים בנספח.
2. השאלונים מולאו באמצעות מחשבי כף יד בראיון פנים אל פנים תוך מתן הסבר לתייר. במקרים מסוימים מולא השאלון בצורה לא ממוחשבת. הדבר קרה בעיקר במעברים היבשתיים בתקופות בהן המעבר היה מהיר יחסית והעברה ממוחשבת הייתה גורמת ל"הפסד" תיירים.
3. כאשר השאלון נועד לקבוצה משפחתית הנוסעת ביחד, מולא השאלון ע"י אחד מבני המשפחה כאשר לבני המשפחה האחרים מותר לסייע לו.
4. במידה וסומנו תשובות שלא קיימות בשאלון הן הוקלדו בקטגוריה - אחר.
5. משך מילוי השאלון ארך בין 10-15 דקות.
6. במהלך ביצוע הראיון נערכו בדיקות לוגיות באמצעות תוכנת המחשב לאבטחת איכות מילוי השאלון. בדיקות לוגיות בוצעו גם במהלך ניתוח הנתונים.

1.6 הליך איסוף הנתונים

איסוף הנתונים התבצע עם סיום הביקור בארץ, בתחנות היציאה של התיירים מן הארץ. הסקר נערך באולם הנוסעים היוצאים, אחרי ביקורת הדרכונים, כאשר לנוסעים היה מספיק זמן כדי להתראיין. במקרים שבהם התייר סירב להתראיין, הוא נרשם כסירוב ונלקח בחשבון לחישוב אחוז ההיענות. אחוז הסירוב עומד על כ- 10%.

יחידת החקירה הינה נוסע בודד (אף אם הוא משתתף בקבוצה) וכן קבוצה משפחתית המוסעת יחד בתקציב משותף (יחידה משפחתית).

על צוות הסוקרים נמנו דוברי שפות זרות, שהסבירו לתיירים את מטרת הסקר על מנת לשכנעם להתראיין.

בנמל התעופה בן גוריון הסקר התבצע בכל ימות השבוע להוציא שבתות וחגים. הסקר נתן ייצוג לכל שעות היממה (לטיסות לילה מאוחרות, ימי ו' עד כניסת השבת ובמוצאי שבת וחג). בכל יום נכחו 4 פוקדים בממוצע שערכו את הסקר. בתחנות האחרות נדגמו מספר ימי פעילות במהלך כל חודש בצורה שתיתן ייצוג נאות לימי הפעילות, לשעות הפעילות ולהיקף הנדרש של המדגם. לתיירים שהגיעו לישראל באוניות שייט הועבר השאלון (נייר) בשפה המתאימה במהלך הנסיעה באוטובוסים בחזרה לאונייה (עם גמר הטיוול בארץ).

1.7 שיטת משקול הנתונים

הדגימה במחקר זה נעשתה בשיטת מדגם ברירה (שזה סוג של מדגם שכבות). בדגימה זו ייצוג של תוצאות שונות תלוי בבחירה שנעשתה, זאת אומרת תוצאות המדגם מופיעות בשכיחות קטנה או גדולה יותר לעומת השכיחות באוכלוסייה. מדגם שנבחר בשיטה כזאת הינו מדגם מוטה ויש למשקל אותו לפני שממשיכים לניתוחים סטטיסטיים עיקריים. המשקול במחקר זה **עבור תיירים** יעשה לפי שכבות הבאות:

- מדינת מוצא
משתנה זה קובץ לשמונה (8) קטגוריות: אסיה, אפריקה, אירופה, אוקיאניה, צפון אמריקה, מרכז אמריקה, דרום אמריקה ואחר.
- חודש
במחקר זה נבדקו 12 חודשים מינואר עד דצמבר (כולל)
- מקום כניסה לארץ
משתנה זה קובץ לארבע קטגוריות: נתבי"ג, נמלי התעופה באילת ועובדה, מעברי הגבול גשר אלנבי ונהר הירדן ומעברי הגבול ערבה וטאבה.
חלוקה זו יוצרת 8x12x4 תת-קבוצות שונות.

המשקול נעשה לפי שיטה שהוצעה ע"י C. F. Manski and S. R. Lerman². לפי שיטה זו כל תצפית יש לכפול במשקל המחושב באופן הבא:

$$\frac{\text{אחוז המבקרים מתת - קבוצה A באוכלוסיה}}{\text{אחוז המבקרים מתת - קבוצה A במדגם}}$$

במחקר זה חלק מהשאלונים כיסו יותר מבן אדם אחד, לכן אחוז המבקרים מתת-קבוצה מסוימת במדגם חושב לא ע"י מספר השאלונים בתת-קבוצה זו, אלא ע"י מספר המבקרים שנכללים בשאלונים אלו.

אחת המטרות של מחקר זה היא לאמוד מספר המבקרים בעלי תכונות מסוימות באוכלוסיה על סמך מספר המבקרים שהתקבל במדגם. למשל, נרצה לאמוד את מספר המבקרים באוכלוסיה בעלי הכנסה גבוהה, מספר המבקרים באוכלוסיה עם ילדים וכו'. על מנת לחשב את מספר המבקרים הצפוי באוכלוסיה יש לשקלל את המספרים שהתקבלו במדגם, כאשר השקלול חייב להתחשב בעובדה שהאוכלוסייה חולקה לתתי-קבוצות (לפי חודש, ארץ מוצא ונקודת כניסה לארץ). שקלול זה יעשה באופן הבא

$$\frac{\text{מספר המבקרים מתת - קבוצה A באוכלוסיה}}{\text{מספר המבקרים מתת - קבוצה A במדגם}}$$

לכל אחת מ 4X8X12 תת-הקבוצות.

עבור תיירים (שאינם חד יומיים) בוצע משקול נוסף:

- מתוך התיירים שיצאו ממסופי טאבה וערבה רק המסיימים את ביקורם בישראל (ולא אמורים לחזור אליה) רלוונטיים למחקר. בוצע משקול להיקפי התיירים הרלוונטיים. לגבי תיירים שהגיעו באוניות שיט נעשה המשקול לפי ארצות מוצא.

---

² Charles F. Manski and Steven R. Lerman. The Estimation of Choice Probabilities from Choice Based Samples. *Econometrica*, Vol. 45, No. 8 (Nov., 1977), pp. 1977-1988.

1.8 צורת חישוב הוצאות התיירים בארץ

1. הסקר עוסק בשתי קבוצות עיקריות (האבחנה ביניהן עפ"י שאלה 3 בשאלון הארוך):
  - תיירים שלנו בישראל לפחות לילה אחד – "תיירים".
  - מבקרים שלא לנו אפילו לילה אחד בישראל – "ביקורי יום".
2. כל קבוצה מתחלקת ל- 3 תת קבוצות על פי הדרך בה הגיעו לישראל (שאלה 19):
  - טיול מאורגן.
  - חבילת תיור.
  - בצורה עצמאית (FIT)
3. עבור כל קבוצה נתון הסכום שעלתה כל החבילה או הטיול המאורגן (שאלה 20) או הביקור בארץ (שאלה 21 סעיף 18). חלק מהסכום הזה נשאר בארץ ומטרת החישוב להגדיר עבור כל סוג קבוצה מה נשאר בארץ ולאילו קטגוריות של הוצאות לחלק את הכסף.
4. את סך הכסף עבור כל סוגי התיירים:
  - המרנו לדולר אמריקאי לפי השער היציג באותו חודש.
  - הורדנו 15% עמלה.
  - הורדנו את מחיר הטיסה עפ"י מחירי טיסה ממוצעים במקומות מייצגים.
5. אם התייר (לא רלוונטי לביקורי יום) נסע לארץ נוספת (שאלה 23) הורדנו מהסכום שנותר עפ"י היחס בין מספר הלילות ששהה בארץ הנוספת לבין סך הלילות ששהה בארץ ובארץ הנוספת.
6. את יתרת הכסף (לאחר ביצוע סעיפים 4 ו- 5) חילקנו עבור תייר שהגיע בטיול מאורגן בצורה הבאה:

בתי מלון	65%
כניסה לאתרים	15%
תחבורה, מורי דרך וטיולים	15%
עמלה בארץ	5%

הסכומים הנ"ל נוספו לסעיפים התואמים של ההוצאות בארץ.

7. תייר שמגיע בחבילת תיור –

לאחר ביצוע סעיפים 4 ו-5, חילקנו את יתרת הכסף, בהתאם לרמת המלון בה שהה. אם בשאלה 13 ענה 1 (רמה גבוהה):

90% מלונות

10% תחבורה

אם בשאלה 13 ענה תשובות אחרות:

85% מלונות

15% תחבורה

8. תייר שמגיע עצמאית –

את יתרת הכסף (לאחר ביצוע סעיפים 4 ו-5) חילקנו בהתאם לתשובות התייר בשאלה 12. אם בשאלה 12 ענה קטגוריה 6- מתארח אצל חברים/ קרובים, חילקנו את יתרת הכסף:

20% מלונות

80% תחבורה

בתשובות אחרות בשאלה 12 פעלנו לפי הכללים בסעיף 7 – חלוקה לפי רמת המלון.

9. חד יומי המגיע בכל צורת הגעה

הורדנו 8% עמלה (לא כולל חד יומי שהגיע עצמאית). הורדנו מחיר טיסה (במחיר מוזל של טיסות שכר) רק בקרב תיירים שהגיעו דרך נתב"ג, או תיירים שציינו שמחיר הטיסה כלול בחבילה.

10. לגבי תיירים המגיעים באוניות שיוט התייחסנו לדיווח שלהם על הוצאות בארץ ללא הורדת עמלה.

11. לגבי כל הקבוצות:

- במידה והיו ערכים חסרים ניסינו להשלים מידע מהתשובות שכן קיבלנו. לדוגמא, אם התייר ענה על מרכיבי ההוצאה בארץ ולא על כלל הוצאותיו בארץ, חיברנו יחדיו את מרכיבי ההוצאות על מנת לקבל את סה"כ ההוצאות.
- מנתוני ההוצאה הממוצעת בארץ לתייר וההוצאה הממוצעת לתייר ליום, הוצאו ערכים חריגים (מעל 2.5 סטיות תקן).
- ממוצע מרכיבי ההוצאה בארץ (מלון, קניות וכד') לא מסתכם לסה"כ ההוצאה בארץ. הפער נובע מכך שחלק מהתיירים ענו רק על סה"כ ההוצאות ולא פרטו את מרכיבי ההוצאה.